Valiokunnan mietintö StVM 14/2020 vp─ HE 95/2020 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n ja työttömyyskassalain 25 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n ja työttömyyskassalain 25 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 95/2020 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etänä):
- erityisasiantuntija Joni Rehunen, sosiaali- ja terveysministeriö

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- KT Kuntatyönantajat
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Työllisyysrahasto
- Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:
- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia ja työttömyyskassalakia. Esityksessä ehdotetaan, että valtio osallistuisi lomautuksen-, lomautukseen rinnastettavan syyn- ja sääesteen ajalta maksettavien ansiopäivärahojen rahoitukseen. Työttömyyskassalle maksettaisiin valtionosuutena kustakin ansiopäivärahasta peruspäivärahaa vastaava määrä.

Lakeja sovellettaisiin 1.4.2020 ja sen jälkeen maksettujen ansiopäivärahojen rahoitukseen.

Esitys liittyy valtion vuoden 2020 IV lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Valmis
5.0

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa vuoden 2020 loppuun.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain ja työttömyyskassalain väliaikaisella muutoksella turvataan työttömyysetuuksien rahoitusta covid-19-epidemian aiheuttamassa tilanteessa, jossa lomautettujen määrän kasvu on ollut poikkeuksellisen suuri ja ennakoimaton. Lomautusten merkittävän kasvun aiheuttama ansiopäivärahahakemusten kasvu lisää erityisesti Työllisyysrahaston menoja. Samanaikainen työllisyyden heikentyminen johtaa työttömyysvakuutusmaksutuottojen alenemiseen.

Esityksen kustannusvaikutukset riippuvat vuonna 2020 toteutuvien lomautusten määrästä ja kestosta. Lomautusten määrää ja kestoa on haastavaa arvioida, koska kriisin vaikutukset talouteen riippuvat loppuvuoden tautitilanteesta, mahdollisista rajoitustoimista ja talouden elpymisestä. Valtion osallistuminen peruspäivärahaa vastaavalla osuudella lomautuksen perusteella maksettujen ansiopäivärahojen rahoitukseen takautuvasti huhtikuun alusta lukien lisäisi valtion rahoitusosuutta työttömyysturvamenoista vuonna 2020 arviolta noin 600 miljoonalla eurolla.

Ehdotuksen mukaan valtio osallistuu lomautuksen ja siihen rinnastettavan syyn sekä sääesteen ajalta maksettavien ansiopäivärahojen rahoitukseen väliaikaisesti (1.4.—31.12.2020). Näihin päivärahoihin ei normaalisti makseta valtionosuutta. Valtionosuus on ehdotuksen mukaan peruspäivärahaa vastaava määrä. Muutos koskee sekä palkansaajia että työttömyysturvassa yrittäjiksi katsottuja yrittäjän perheenjäseniä, joilla on tietyin edellytyksin mahdollisuus saada työttömyysetuutta lomautuksen tai työnteon keskeytyksen ajalta. Valtion osallistuminen lomautusajan ansiopäivärahojen rahoitukseen pienentää Työllisyysrahaston osuutta ja hillitsee työttömyysvakuutusmaksujen korotuspaineita. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina ja puoltaa niiden hyväksymistä muuttamattomina.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

> *Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 95/2020 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.*

Helsingissä 12.6.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Pekka Aittakumpu kesk

jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Noora Koponen vihr
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Juhana Vartiainen kok
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Sofia Virta vihr
varajäsen Petri Huru ps
varajäsen Katja Hänninen vas
varajäsen Paula Werning sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen